II

(Voorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake de vrije toegang tot informatie met betrekking tot het milieu

COM(88) 484 def.

(Door de Commissie ingediend op 31 oktober 1988)

(88/C 335/04)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 130 S,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat beginselen en doelstellingen zijn vastgelegd in de actieprogramma's van de Europese Gemeenschappen inzake het milieu van 1973 (1), 1977 (2) en 1983 (3), en met name in het actieprogramma van 1987 (4), waarin de „noodzaak het hele proces van regulering en aanwending van bestaande regels transparanter te maken, vooral voor het grote publiek" wordt benadrukt en wordt aanbevolen „wegen te vinden voor een betere toegang van het publiek tot informatie waarover de milieubetrokken autoriteiten beschikken";

Overwegende dat de Raad van de Europese Gemeenschappen en de Vertegenwoordigers van de Regeringen van de Lid-Staten, in het kader van de Raad bijeen, in hun resolutie van 19 oktober 1987 inzake de voorzetting en de uitvoering van een communautair milieubeleid en een milieu-actieprogramma (1987-1992) (5) hebben verklaard dat het, met inachtneming van de respectieve bevoegdheden van de Gemeenschap en de Lid-Staten, van belang is het communautaire optreden te concentreren op bepaalde prioritaire terreinen, waartoe de verbetering van de toegang tot informatie met betrekking tot het milieu behoort;

Overwegende dat het Europese Parlement, in zijn advies over het vierde actieprogramma inzake het milieu van de Europese Gemeenschappen (6), eveneens de noodzaak heeft benadrukt om de toegang tot informatie met betrekking tot het milieu voor alle burgers mogelijk te maken door middel van een specifiek communautair optreden;

Overwegende dat de overheidsinstanties over een grote hoeveelheid gegevens beschikken, die zij verzameld of uitgewerkt hebben in de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden;

Overwegende dat de vrije toegang tot gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken de participatie van de burgers in de procedures ter controle op verontreiniging en ter voorkoming van aanslagen op het milieu vergroot, en dat hierdoor op een doelmatige wijze kan worden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het communautaire optreden op milieugebied, overeenkomstig artikel 130 R, lid 2, van het EEG-Verdrag;

Overwegende dat een op zichzelf staand optreden van de Lid-Staten er niet afdoend voor kan zorgen dat de beperkingen op de toegang tot gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, worden weggenomen, met name in gevallen waar het grensoverschrijdende verontreiniging betreft, en dat dientengevolge overeenkomstig artikel 130 R, lid 4, van het EEG-Verdrag een communautair optreden noodzakelijk blijkt;

Overwegende dat het bestaan van talrijke verschillen tussen de in de Lid-Staten van kracht zijnde wetgevingen inzake de toegang tot gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, ongelijke concurrentievoorwaarden kan veroorzaken;

Overwegende dat de uit de onderhavige richtlijn voortvloeiende verplichtingen geen nieuwe administratieve of financiële lasten voor ondernemingen mogen veroorzaken;

Overwegende dat de prioritaire doelstelling van het communautaire optreden zou moeten zijn dat in de hele Gemeenschap de vrije toegang wordt verzekerd tot gegevens waarover de overheidsinstanties beschikken en die betrekking hebben op de toestand van het milieu, verontreinigende activiteiten of activiteiten die schadelijk kunnen zijn voor het milieu, alsmede de genomen of geplande beschermings- of herstelmaatregelen;

(1) PB nr. C 112 van 20. 12. 1973.
(2) PB nr. C 139 van 13. 6. 1977.
(3) PB nr. C 46 van 17. 2. 1983.
(4) PB nr. C 70 van 18. 3. 1987.
(5) PB nr. C 289 van 29. 10. 1987.
(6) PB nr. C 156 van 15. 6. 1987.

Overwegende dat niet alleen de in schriftelijke documenten vervatte gegevens voor het publiek toegankelijk moeten zijn, maar tevens de gegevens die zijn opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbanken en op beeldopnamen waarover de overheidsinstanties beschikken;

Overwegende dat de vrije toegang tot informatie zelfs verzekerd moet zijn met betrekking tot door andere personen aan de overheid medegedeelde gegevens, indien de overheid deze gegevens rechtens had kunnen eisen of zelf had kunnen verkrijgen, en dat de vrije toegang niet mag worden beperkt tot personen die een rechtmatig belang kunnen aantonen;

Overwegende dat een bepaling die het recht van toegang erkent voor iedere natuurlijke dan wel rechtspersoon tot gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, zou inhouden dat iedere discriminatie op grond van de nationaliteit of de woonplaats in het geval van natuurlijke personen, alsmede op grond van de wet die van toepassing is op de oprichting van rechtspersonen of op de plaats waar deze hun voornaamste activiteiten uitoefenen, wordt weggenomen en dat derhalve alle beperkingen op de vrije toegang tot informatie met betrekking tot het milieu worden opgeheven in gevallen waar het grensoverschrijdende verontreiniging betreft;

Overwegende dat de besluiten tot weigering van de mededeling of inzage van gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, met redenen omkleed moeten zijn en schriftelijk moeten worden medegedeeld, en dat de aanvrager te allen tijde de mogelijkheid moet hebben tegen dergelijke besluiten in beroep te gaan;

Overwegende dat de bescherming van wezenlijke belangen van Lid-Staten, ondernemingen en particuliere personen het vaststellen van een aantal uitzonderingen vereist op het recht van toegang tot informatie met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken;

Overwegende dat actieve voorlichting een belangrijke rol moet spelen in het kader van een allesomvattende strategie voor het verspreiden van informatie met betrekking tot het milieu en dat het dientengevolge noodzakelijk blijkt de publikatie van nationale rapporten over de toestand van het milieu verplicht te stellen, alsmede de minimale frequentie ervan vast te leggen en de hoofdlijnen van de inhoud te harmoniseren,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

De vrije toegang tot informatie met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, alsmede de verspreiding van deze informatie worden in de gehele Gemeenschap verzekerd overeenkomstig de bepalingen van de onderhavige richtlijn.

Artikel 2

In de onderhavige richtlijn wordt verstaan onder:

a) *„informatie met betrekking tot het milieu":* alle feitelijke of juridische gegevens betreffende

— de toestand van de wateren, de lucht, de bodem, de fauna, de flora en de naturgebieden, alsmede veranderingen hierin;

— de projecten en activiteiten van de overheid of van de particuliere sector die het milieu kunnen schaden of die de gezondheid van de mens en van dier- en plantesoorten in gevaar kunnen brengen, met name door de emissie, de lozing of de vrijkoming van stoffen, levende organismen of energie in water, lucht of bodem, alsmede door de produktie en het gebruik van gevaarlijke produkten of stoffen;

— maatregelen tot behoud, bescherming of verbetering van de kwaliteit van de wateren, de lucht, de bodem, de fauna, de flora en de natuurgebieden, alsmede maatregelen die de preventie en het herstel van eventueel teweeggebrachte schade ten doel hebben;

b) *„gegevens waarover de overheidsinstanties beschikken":* alle bestaande gegevens die verzameld of uitgewerkt zijn door de in de onder c) van deze alinea bedoelde lichamen en die zijn opgenomen in:

— schriftelijke documenten, zoals rapporten, studies, adviezen en besluiten, met uitzondering van onvoltooide documenten;

— geautomatiseerde gegevensbanken, en

— beeldopnamen.

Door andere personen overgelegde gegevens zijn hierin eveneens begrepen, indien het ontvangende lichaam deze gegevens rechtens zelf had kunnen verzamelen of de overlegging ervan in de uitoefening van zijn wettelijke bevoegdheden had kunnen eisen;

c) *„overheidsinstanties":* de overheidsdiensten van de Staat alsmede ieder openbaar lichaam of iedere onder toezicht van de overheid staande instelling met bevoegdheden op nationaal, regionaal of lokaal niveau.

Instellingen van rechterlijke alsmede wetgevende macht vallen niet onder bovenstaande definitie.

Artikel 3

Het recht van toegang tot informatie met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, is verzekerd voor iedere natuurlijke dan wel rechtspersoon, zonder dat deze verplicht is een belang te doen gelden.

Artikel 4

1. De toegang tot de gegevens die zijn opgenomen in de schriftelijke documenten, zoals bedoeld in artikel 2, onder b), eerste streepje, geschiedt, na een schriftelijk verzoek en naar keuze van de aanvrager, hetzij door gratis inzage ter plaatse, hetzij door de afgifte van afschriften tegen kostprijs voor rekening van de aanvrager.

2. Van de in geautomatiseerde gegevensbanken en op beeldopnamen opgeslagen gegevens waarover de overheidsinstanties beschikken, kan eveneens mededeling worden gedaan door de afgifte van grafische reproducties, op de in lid 1 vermelde voorwaarden.

Artikel 5

1. In ieder verzoek om mededeling van gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, moet het doel van het verzoek zo nauwkeurig mogelijk worden aangegeven.

2. De overheidsinstanties zijn verplicht de noodzakelijke maatregelen te nemen voor het opsporen en het ter beschikking van de aanvrager stellen van documenten die de gegevens bevatten waarop het verzoek betrekking heeft.

Artikel 6

1. Iedere weigering van een verzoek om mededeling van gegevens met betrekking tot het milieu waarover de overheidsinstanties beschikken, is het onderwerp van een met redenen omkleed besluit, dat schriftelijk ter kennis van de aanvrager wordt gebracht.

2. Het ontbreken van een dergelijke kennisgeving na één maand geldt als een afwijzend besluit.

Artikel 7

Tegen de motivering van expliciete of impliciete afwijzende besluiten die door de overheidsinstanties zijn genomen op het toepassingsgebied van de onderhavige richtlijn, is beroep mogelijk bij een administratieve of gerechtelijke instantie, volgens de procedures van elke nationale rechtsorde.

Artikel 8

1. Het recht van toegang tot informatie dat door de onderhavige richtlijn wordt verzekerd, kan worden beperkt als de uitoefening ervan afbreuk kan doen aan:

— de geheimhouding van beraadslagingen van de Regering;

— de geheimhouding van internationale onderhandelingen van de Staat;

— de geheimhouding van informatie inzake defensie;

— de staatsveiligheid of de openbare orde;

— de geheimhouding van bij gerechtelijke instanties ingeleide procedures;

— het handels- of industriegeheim;

— de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en met name de naleving van de nationale bepalingen inzake de bescherming van de vertrouwelijkheid van gegegens op naam in bestuurlijke archieven en kaartsystemen.

2. De documenten waarover de overheidsinstanties beschikken mogen gedeeltelijk worden medegedeeld, indien het mogelijk is op de aan de aanvrager af te geven reproduktie de vermeldingen te verwijderen waarvan de verspreiding afbreuk zou doen aan de in lid 1 bedoelde belangen.

3. Op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of op het handels- of industriegeheim gebaseerde argumenten mogen niet tegen de aanvrager aangevoerd worden indien het voor hem persoonlijke feiten betreft.

4. De overheidsinstanties mogen ieder ten onrechte ingediend verzoek afwijzen.

Artikel 9

1. De Lid-Staten publiceren en verspreiden ten minste eens in de drie jaar en voor het eerst per 1 januari 1992 een rapport over de toestand van het milieu, dat met name een globale analyse bevat van de nationale situatie met betrekking tot het milieu, alsmede van de toestand van de wateren, de lucht, de bodem, de fauna, de flora en de natuurgebieden. Tevens dient een beschrijving te worden gegeven van de voornaamste maatregelen die zijn genomen of waarvan de vaststelling wordt beoogd om de kwaliteit van het milieu te behouden, te beschermen en te verbeteren, alsmede om eventueel teweeggebrachte schade te herstellen.

2. De nationale rapporten over de toestand van het milieu worden bij hun publikatie onverwijld aan de Commissie overgemaakt.

Artikel 10

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op ... aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. De Lid-Staten dragen er zorg voor de Commissie de tekst van alle bepalingen van intern recht mede te delen, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.